

Д-р СОФІЯ ПАРФАНОВИЧ

ЧОЛОВІК ТА ЖІНКА

ПРО СТАТЕВЕ ЖИТТЯ
ТА СТАТЕВІ ХВОРОБИ

ІДІОГІСТАЙ
Q. ПІДЛІСКОВІ

Авгсбург, 1946
diasporiana.org.ua

(B)

ВИДАВНИЦТВО ПИЛИПА ВОЛЧУКА

Д-р СОФІЯ ПАРФАНОВИЧ

ЧОЛОВІК ТА ЖІНКА
ПРО СТАТЕВЕ ЖИТТЯ ТА СТАТЕВІ ХВОРОБИ

ТРЕТЬЄ ВИПРАВЛЕНЕ І ДОПОВНЕНЕ ВИДАННЯ
З МАЛЮНКАМИ

Авгсбург, 1946

НАКЛАДОМ ПИЛИПА ВОЛЧУКА

Dr. Sophie Parfanovitch

MAN AND WOMAN

(Sexual life and venereal diseases)

All right reserved

Printed with the permission of

UNRRA

Всі права застережені

Чим будемо цікавитися в цій книжці

Людський рід складається з двох статів: чоловічої та жіночої. Хоч на перший погляд різниця між обома статтями здається цілком виразною та начебуд усім зрозумілою і навіть мала дитина скаже вам, де чоловік, а де жінка, проте про справжню будову чоловічого чи жіночого тіла мало хто має ясне розуміння, а серед неосвічених людей панує така несвідомість і щодо будови і вигляду нашого тіла, а зокрема статевих органів так, що справді стає іноді смішно, іноді моторошно, а то й лячно. Із цієї несвідомості виходить багато лиха для здоров'я людини та її щастя в родині. Для власного добра кожна людина повинна попікавитися своїм тілом, його потребами, статевим життям та небезпеками, які йому звідусіль загрожують. А якраз статеві справи вимагають як найбільшої свідомості та впорядкування, бо несвідомість та невідповідний спосіб статевого життя найчастіше ведуть за собою нещастя та хвороби людини, що руйнують її саму, та стають прокляттям її дітей, а то й унуків. Ці хвороби звуться статевими або венеричними і про них ми теж довідаємося з цієї книжечки.

Але незалежно від венеричних хворіб статеве життя, тобто сполука (стосунок) чоловіка з жінкою вимагає свідомості та уваги. Тільки тварина відбуває сполуку несвідомо, під впливом потреби чи сліпого гону, людина ж на те має розум і моральне почуття, щоб керувати і підмінити справами та проводити їх так, щоби послужили для її добра і народження здорових дітей, а не сталися лихом її та її дружини.

Цю книжку даю в руки батькам та клічу; читайте, вчіться та живіть мудро і по добру! Дайте її теж молоді, хай з неї довідається того, чого в поганий та шкідливий спосіб научили їх ліхі люди, та використовуючи її несвідомість звелиб на безпуття. Із неї молодь довідається як правильно жити та зберегти своє здоров'я, а на статеві справи дивитись як на природні речі, а не як на сороміцькі таємниці.

Затаювання статевих питань перед молодими людьми спричинює, що вони виростають зовсім неосвідомлені, вступа-

ючи в співжиття з собою, мають таке саме уявлення, як первісні їх предки зперед соток літ. Завдяки покриванню статевих справ таємницею, утворюється поганий звичай, вважати соромом говорити про них поважно, а коли й говориться про це, то в грубо-масний спосіб, дійсно безсоромно й цинічно. Культурна людина не соромиться говорити про статеві справи, але власне вона говорить про них поважно, як про важливу людську справу. А ті, що в очі ніби соромляться, поза очі нераз виявляються безсоромними.

Ще кілька слів до добростаючої молоді: перед вами життя, з усіма його принадами, тягарами й небезпеками. Вас чекає праця, але й радість життя. Вступаючи у дорослий вік, вам треба знати все те, що досі не було вам потрібне. У вашому новому житті велику роля гратиме те, як ви влаштуєте свої родинні справи. Не будьте легковажні в цій справі. Входіть у більші знайомства лише з тою особою другої статі, до якої приляже ваша душа, а покохавши її, виявляйте їй свою любов ділом. Любіть не лише її тіло, але й душу, шануйте в ній людину, рівну собі, зберігайте її здоров'я як своє власне.

Коли ваше серце вибере собі друга життя і перед вами вирине статеве питання, знайте, що йде про три справи: здоров'я дружини, здоров'я ваше власне і здоров'я тої нової людської істоти, що може появитися на світ з вашої любові. Отже потрійна увага, потрійна обережність і потрійна відповідальність! Головне ж: ніколи не слухайте нерозумних і некультурних балачок людей про статеві справи, що вважають їх джерелом розкошування і використання другої істоти! Дивіться на ці справи завжди розумними і чесними очима та пам'ятайте не лише про себе, але й про других. Співжиття двох людей різних статів — є не лише співжиттям тіл, але головно душевною дружбою і то на ціле життя, отже дбайте від самого початку, щоби своєї дружини не вразити грубістю, звірячістю та самолюбством.

Різниці в будові тіла чоловіка і жінки

Найбільше вражає кожного різниця в будові та вигляді зовнішніх статевих прикмет чоловіка і жінки — що звуться теж **природженням** або зовнішнimi **статевими органами**. Помітивши їх, кожний скаже: це чоловік, а це жінка. Та не мало здивується, довідавшися, що не тільки

природження, але й будова всього тіла чоловіка є дещо інша ніж жінки. В чому-ж різниця?

Насамперед в тому, що постать чоловіка далеко міцніша, наче грубша ніж жінки. У чоловіка кістки грубші та більші і не такі рівні, як у жінки. М'язи — тобто м'ясні волокна які урухомлюють тіло людини та виконують його працю, — у чоловіка міцніші, грубші та твердіші, а тому чоловік більше відповідає до виконання важкої фізичної праці ніж жінка. До ніжніших жіночих кісток причіплені слабші м'язи, зате навколої їх більше підшкірного товщу, що вистелює та виокруглює частини жіночого тіла, надаючи йому м'якої, жіночої прилади.

Тіло чоловіка густіше поросле волоссям, яке росте в його на обличчі, грудях, нижній частині живота та передній частині стегон; жінки звичайно того не мають, тільки невеличкий поріст є на лоновому горбiku. Зате на грудях, у жінки находяться дві грудні залози, закінчені добре розвиненими пипками.

Залозами називаємо такі органи в людському тілі, що витворюють якінебудь рідини (соки) та віддають їх або для вживання тіла для його путра (як печінка), або виділюють ці соки на зовні тіла, відкидають їх як шкідливі — як нирки, які з ужитої їжі виробляють у тілі сеч та в цей спосіб очищують його, бо сеч віддаємо на зовні. Грудні залози жінок виробляють під час годування немовляти молоко, потрібне для життя та розвитку дитини. Грудні молочні залози у жінок та поріст волосся на обличчі у чоловіків розвиваються згодом, коли людина доходить до статевої дозрілості, зразу-ж їх не має. Тому й називаємо їх **вторинними статевими ознаками**.

Всі зазначені прикмети ще не становлять головної, основної різниці між чоловіком та жінкою, бо як у загальному їх вигляді, так і у вторинних статевих ознаках — різниці можуть бути деколи непомітні, або і протилежні в обох статів. Зустрічаються-ж інколи дуже міцні, м'язисті чи волосаті жінки, або слабі чоловіки без заросту, а то й з розвиненими грудними залозами. Основна відмінність полягає в будові **первинних статевих органів**. Їх ділимо на зовнішні і внутрішні.

Статеві органи чоловіка

Чоловічі, статеві органи складаються з двох **ядер** уміщених в окремому мішечку. Ядра — це залози: вони витворюють чоловіче **сім'я**, крім того вони виробляють теж

незвичайно важливу рідину, котру виділюють просто до крові, про що ще буде мова далі. Статева рідина (що зветься теж гормоном), відходить просто до крові, сім'я виходить двома рурками до сім'яних міхурців, що містяться в животі ззаду сечового міхура. З сім'яних міхурців сім'я допливає двома рурками до сечівника, який є також руркою, дещо грубшою для відпливу сечі та сімени.

Сечівник міститься у чоловічому члені, званому **прутнем**. Прутень, — це вальцеватий утвір, покритий ззовні пошироною та рухомою шкірою, яка творить на його голівці загортку, що зветься **передньою шкірою**. В середині прутня на всю його довжину проходить сечівник, як про це вже сказано. Навколої його є губковаті дуплини, що їх називають **печеристими тілами**. Ці печери — це жили, які під час сполуки виповнюються кров'ю, від чого набрякають, а прутень збільшується та твердне — випростовується. Це напруження служить для виконання сполуки з жінкою. Додатковою залозою є т.зв. **передсечник**. Він становить грудку завбільшки

Мал. 1. Чоловічі статеві органи. (Розтин). На малюнку зазначені стрілками найважливіші статеві органи. Менш важливих не пояснюємо. 1) Передсечник, 3) сім'яний міхурець, 5) хребетний стрижень, 9) відходова кишка, 13 і 14) ядра, 16 і 17) жолудь прутня, 18) сечівник, 19) печеристі тіла прутня, 21) лобкова кістка, 22) сечовий міхур.

малого волоського горіха та лежить у долішній частині живота під сечовим міхурцем. Ця залоза виділює рідину, яка доміщується до сімени. **Сім'я** — це як сказано, витвір чоловічої статевої залози — ядер. Є це білувато-молочна рідина, в якій плавають чоловічі сім'яні нитки, що їх називамо також **живцями**. Живці — це маленькі, рухливі ниточки, закінчені голівками. За одну сполуку чоловік випорскує біля 200 мільйонів живців; вони всі мандрують, рухаючи ниточкою-хвостиком прямуючи до матки жінки, щоб там запліднити жіноче яєчко і дати цим почин зародкові, з якого розвинеться

нова людина. Цікаво знати, що вже за 15 хвилин після сполуки живці находяться у матці; вони залишаються довго живими в матці, 3—4 тижні чекаючи на яєчко, якщо його там ще не натрапили.

Другий складник виділень ядер — це статевий **чоловічий гормон**. Є це складна рідина, яка, як сказано, йде просто до крові та має важливі завдання: впливає на нерви чоловіка та всю його діяльність. Спричинює полову похітливість (гін), тобто потребу зближення до жінки. Поруч з цим вона збуджує, підбадьорує увесь організм (тіло), роблячи чоловіка мужнім, надаючи йому особливого чоловічого характеру, чим він відрізняється від жінки. Що так воно в дійсності є, свідчать випадки втрати ядер з причини хвороби чи кастрації (холощення). У такої людини слабнуть м'язи, наростає товщ, голос стає тонкий, жіночий, волосся зникає. Чоловік тратить природне статеве притягання до жінки та можливість виконувати сполуку. Між іншим ці речі відомі дуже добре зі спостережень над вихалаштаними тваринами.

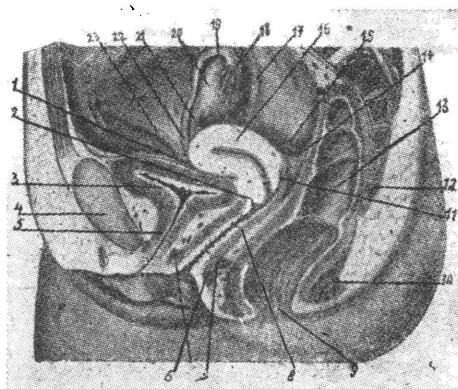

Мал. 2. Чоловіче сім'я. (Дуже побільшene).

Статеві органи жінки

Як у чоловіка так і у жінки статеві органи складаються з зовнішніх і внутрішніх органів. **Зовнішнє природження** жінки складається з таких частин: з переду є лоновий горбик, покритий волоссям. Від нього пробігають до заду дві продовжені зморшки шкіри, звані великими соромітними губами. Вони обмежують щілину, де містяться: малі соромітні губи, скоботень та вхід у піхву і сечівник. Малі соромітні губи, це знову складки шкіри, тільки менші та ніжніші як великі губи. Вони збігаються до переду в горбiku, який зветься скоботень. Є це звій жил (як у прутні) та нервових кінцівок, покритий шкірою. Цей орган — є жіночий орган похоті. Дещо до заду від скоботня лежить малесенький отвір — це вхід до сечівника. Далі позаду його є вхід у піхву. У незайманих жінок (що не мали ще сполуки) вхід у піхву є покритий дівочою перетинкою (плівкою). Під час сполуки дівоча плівка розривається, при чому буває невеличка кровотеча (необов'язкова). Після того з дівочої перетинки заліщаються неправильні рубці. З обох боків входу до піхви є маленькі отвірці — це каналики залоз, що виділюють лоєвату рідину, яка вимащує зовнішнє природження жінки. Як вже сказано, до зовнішніх статевих органів належать також грудні залози.

Внутрішні статеві органи починаються з піхви. Є це трубка, що зачинається безпосередньо за дівочою плівкою. Стінка її вкрита слизовою оболонкою, що творить на її стінах поперечні зморшки. Наче встановлена зверху у піхву лежить матка. Є це грубе грушеподібне тіло на верху в животі ширше — це тіло матки, внизу (в піхві) вужче — це шийка матки. З самої горішньої частини матки, що звуться дном, виходять до боків круглі трубки звані Фальопієвими трубками. Один їхній отвір сполучений з маткою, а другий вільно кінчається у череві торочковатими платками. Ці отвори Фальопієвих трубок лежать над круглими утвореннями — є це яєчники. Значіння яєчників подібне до чоловічих ядер: вони витворюють жіночі яєчка і звичайно раз у місяць одно з них виділюється до матки. Тут воно може стрінути чоловіче сім'я та ним запліднитися. Коли ж яєчко не заплідниться, то матка витручує його на зовні разом зі своєю слизовою оболонкою, підготовленою

Мал. 3. Жіночі статеві органи. (Розтин).

3) сечовий міхур, 5) сечівник, 8) піхва,
9) відходова кишка, 12) хребетний стрижінь,
16) матка, 19) трубка, 20) яєчник.

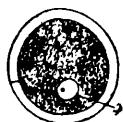
на приняття зародка. Коли ж зародок не буде, матка витискає на зовні кров, частинки оболони та незапліднене яєчко. Це і є місячка (свій час, менструація). Як виділення яєчка, так і кровотечі відбуваються приблизно раз на 28 днів. Коли жінка завагітніє, яєчко (після запліднення воно стає зародком) залишається в матці, вростає в її стінку і живиться з матірної крові. З тої хвилини жінка перестає мати місячку. У матці росте плід.

Окрім витворювання статевих клітин (яєчок) мають яєчники ще друге завдання подібне до ядра: вони утворюють гормон. Це так звана внутрішня секреція. Ця рідина підбадьорує настrij і нерви жінки, надає їй вигляду і прикмет жіночих та скермовує її статевий гін до протилежної статі: чоловіка. Коли ж з якихбудь причин праця яєчників припиняється, жінка втрачає прикмети й вигляди жіночі, дістає надмір товщу, голос грубшає, виростає волосся на бороді, вона втрачає гін до чоловіка. Не місячкує, та стає неплідна.

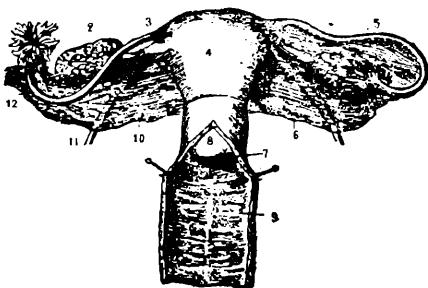
Як бачимо, статеві органи служать одній великій меті: розмножуванню. Статевий гін притягає жінку і чоловіка до себе, їхні статеві органи сполучуються, при чому вони відчувають присмі почуття. Це мудра природа дала людині у нагороду за працю плодження дітей. Під час сполуки чоловік впорскує своє сім'я до жіночої піхви, воно мандрує до матки, тут воно потрапляє на яечко і хоча живців є величезна кількість, тільки один входить до яечка та тісно сполучується з ним.

З так заплідненого яечка повстає зародок, що росте в матці приблизно 280 днів, чи як кажемо 10 місяців (по 28 днів). Цей час називається вагітністю.

Коли плід достигне і стане здібний до самостійного життя — він родиться.

Мал. 5. Жіноче до- зріле яечко (дуже побільшепене).

Мал. 4. Жіночі статеві органи (внутрішні).
1) і 3) Fallopіeова трубка, 2) яєчник,
8) частина піхви матки, 9) піхва.

Статеве життя людини

Людина родиться на світ дуже слабким, несамостійним немовлям. Воно не ходить, не говорить, само не може найти собі їжі, ні поладнати своїх найближчих справ. Причина в тому, що його тіло ще не зовсім розвинене, члени ще не мають сили ні справности, а органи остаточної будови їй працездатності. Як усі органи, так і статеві не є ще достиггі та працездатні. Вони чи не найпізніше з ділого тіла досягають повного розвитку та сили. Тому з огляду на їхній розвиток ділимо життя людини на чотири частини (періоди): 1) дитячий вік, 2) час достигання, 3) життя достиглої людини і 4) час статевого в'янення, тобто втрати статевої сили.

Дитячий вік визначається браком якихнебудь об'євів статевого життя. Статеві органи ще не розвинені. Однаке у цьому віці слід звернути увагу на дві обставини: перша — це ступневе пробудження зацікавлення статевими справами, друга — це початки статевих чинностей і онанія (самонасильство). Дитина починає звертати увагу на статеві різниці дуже завчасно. Вже 4—5 річні діти запитують: чого

це є півень та курка, песик та сучка, а далі мама і тато? Згодом вони спитають звідкіля беруться малі песики, звідкіля з'являються діти? З такими питаннями не слід залишати дитину без відповіди, бо вона всеж таки захоче довідатися та заспокоїти свою цікавість. Коли ви їй не скажете просто і без домішки таємничості та соромливості, що маліх родять батьки, що до цього необхідний батько, що дає сім'я, і мати, що носить та родить — розкажуть їй про це старші діти або й дорослі — погано з цим обізнані.

Вони розбудять у дитини передчасну цікавість статевих справ та їй привчать дечого поганого. Далі: батьки повинні свої статеві справи поладнувати остоною від дітей. Мала дитина добре помічає та розуміє переживання найраніших років, до того ж радо наслідує старших у всьому, що в них помічає. Своєю вільною поведінкою старші будуть у дитини передчасну цікавість до статевих справ, яку розвинуть далі її товариші та ровесники. Якраз такі передчасно розбуджені діти розпочинають дуже рано статеве життя, до чого їхні статеві органи ще не достиглі. Вони сходять на безпуття та нерідко стають жертвами розпусти та венеричних хворіб.

Один із наслідків передчасної розбудженості дитини — це онанія (самонасильство). До неї привчають дітей ровесники або їй погані старші. Дитина починає довго залежуватися в ліжку, держить руки під покривалом та намагається викликати стан збудження та заспокоїти його. Від цього терплять її нерви та все слабке тіло. Дитина встає пізно, є бліда, у неї болить голова, пропадає безтурботна дитяча веселість та зацікавлення навчанням і забавою. Вона починає сторонити від людей, до того ж має почування винуватості та непристойності. Уживання онанії стає звичкою та приводить до поганих наслідків для здоров'я дитини. Крім статевого зацікавлення та передчасного збудження ведуть ще до онанії інші обставини. Такими є всякі свербіння в околіпі природження та відхідника, що мають за причину бруд, прищі та глисті, головно-ж маленькі білі хробачки які звуться гострючками. Вони живуть у відхіднику, відкіля залаязять в першу чергу до піхви та викликають свербіння, дитина чухається та викликає у себе першу появу похоті. Тому треба дуже пильно стежити за здоров'ям та чистотою у дітей.

Другий період у статевому розвитку людини — статеве досягнання. Статеві органи починають збільшенну працю, якої завданням є пристосувати молодий організм до великих майбутніх завдань: продовження людського роду

через творення нових істот. Статеве досягнання появляється у дівчат біля 12—14 року та триває до 15—16 року. У хлопчиків воно зачинається щойно з 14—15 року і наприкінці 16—18 року вони стають статево стиглими. Цей вік та його межі не у всіх народів та рас однакові. Північні народи досягають пізніше, полудневі раніше. В чому проявляється це досягнання?

У чоловіків збільшуються ядра і прутень, почами видобуваються виділення сімени (полюція). Розвиваються теж вторинні статеві ознаки: виростають вуса, борода, голос грубшає, м'язи сильніше розвиваються. Хлопчик стає чоловіком. Пробуджується статеве почуття, зацікавлення жінками та гін до них.

У дівчат збільшується матка, яєчники виробляють стиглі яєка та виділюють їх до матки. Появляється місячка, збільшуються груди, кістки розростаються, вигляд стає округлий та більш жіночий. Пробуджується зацікавлення другою статю разом з мрійливістю та потребою кохання.

Період досягнання є переломовим часом в житті людини, з дитини вона стає стиглою людиною. Перед нею розкривається нова незнана досі ділянка статевого життя, яке приносить з собою чимало турбот та обіцює незпані розкоші. На жаль мрії про ці розкоші та погоня за ними, стають у багатьох молодців з хвилиною досягlosti на першому плані, відсушають у тінь все інше життя та закривають перед їхніми очима й свідомістю головну мету статевого життя, тобто: створення родини та продовження свого буття через своїх дітей. А що саме головне закривають перед молодю, — може й несвідомою людиною небезпеки, що їх несе з собою заспокоєння статевих потреб. І якраз тут виникає потреба в добрій, розумній книжці та мудрих батьках, які помогуть молодій, недосвідчений людині прийти до ладу зі своїм тілом та його потребами та оминути небезпеки, які звідусіль загрожують здоров'ю та життю.

В першу чергу завданням батьків є підготовити дитину до того, що має настati: поява місячки чи пінчих упливів сімени. Молода людина повинна довідатися, що це нормальний і нешкідливий об'яв досягнання, та не вважати його за щось хворобливе чи незвичайне, чим треба постійно турбуватися та соромитися крадьки. Освідомлена молодь не буде багато займатися уявами про ті справи. Коли ж тепер спрямуємо її свіжу та молоду енергію на корисні речі: фізичні вправи, працю в ремеслі, в городі, спорт, руханку — то вдоволена з своїх досягнень чи то на полі фізичної чи умової

праці, — молодь не буде кидатися на розшуки статевих пригод і розкошів. Треба знати, що завчасний початок статевого життя є шкідливий. Молодече тіло, хочби вже достигле, є ще слабке та дуже податне для всякого лиха. Статева сполука вимагає багато сил і енергії, при чому чоловік витрачує ще і живі соки вигляді сімени, якого на одну сполуку виходить дуже багато. Отож молодий організм то наче хата, якої стіни та дах поставили, та ще не закінчили в середині. Колиб тепер усі матеріяли зуживано тільки на одну річ, як от на копання криниці, а хату покинули — кінчати та замешкали, як є, вона скоро знищилася та завалилась. Так і з молодим організмом: його м'язи ще не вироблені та аж до 30 року все випрацьовуються. Серце ще не призвичаєне до такої важкої праці, яку йому трі必需 виконувати в часі сполуки, нерви ще дуже вражливі та легко хворіють, а якраз статеве життя їх дуже втомлює. Тому потрібна якнайбільша здергливість. Молодь, що рано почала вживати статевих стосунків, швидко вичерпується, стає нервовою, пересиченою та слабкою, а часто-густо зовсім втрачеє статеву силу і в найкращому, достиглому, чоловічому віці, коли час вести подружє життя, уявляє собою непридатних старців, хоч літами вони ще молоді. А тому добра для молоді якнайдовше: триваюча здергливість (стремлення від сполуки).

Неменш небезпечною в цьому періоді є онанія. Частково під впливом незаспокоєної потреби, на яку хворобливо і надмірно звертає нічим путнім незаняту увагу, частково під впливом лихого прикладу ровесників — молодь зачинає онанувати. На це вона витрачає багато сил і енергії, а тому, що це є протиприродний та неповний спосіб задоволити штучно викликане роздратовання — страждають від того нерви. Тому, що людина може онанувати завжди, коли схоче, попадає вона в наліг, стає невільником, від чого опісля важко зволитися. Нарешті наступає розладження нервів (розстрій) та різні нервові захворіння і імпотенція, тобто втрата здатності мати сполуку з жінкою. Коротко тривалий онанізм, який покинули, як тільки довідалися про його шкідливість, проходить без важливих наслідків, а менші заподіяні ним шкоди даються направити. Як охоронити себе перед цим лихом? Частково сказано вже вище: уникати поганого товариства, не оглядати неприємних картин та не читати сороміцької книжки. Заняти себе чимсь корисним, скоро вставати з ліжка, купатися в холодній воді, вправляти руханку (гімнастику) та спорт. Відвернути свою увагу від статевих справ.

•Найбільша небезпека загрожує молоді від т. зв. венеричних або статевих хворіб. Коли у юнака прокинеться статева потреба, товариші находять на неї скоро пораду: ведуть хлопця до повій чи будьякого підо взрілого приміщення між продажні жінки. Вони продають йому своє тіло, в їхніх обіймах він находить хвилеве заспокоєння, та на жаль і важку статеву хворобу, яка нерідко витисне тавро на цілому його дальншому життю та зруйнує його здоров'я, а може і щастя, яке він має найти в обіймах коханої жінки, а в нагороду за яке він дасть цій любій жінці те, що сам одержав від повій: страшну хворобу. При тому такий юнак упаде морально.

Такі небезпеки віку достибання. Про статеві хвороби ще довідаємося точніше в окремому розділі. Тут тільки зазначу, що проти всіх цих небезпек охоронить молодь свідомість про те, чим загрожує статеве життя, та знання, як перед цим хоронитися. Обидва ці засоби подає ця книжечка.

Достиглий вік

У достиглому віці людина доходить повного розквіту, всі її органи працюють у згоді та рівній силі, її статеві органи настільки розвинені, що вона може без шкоди для свого здоров'я вести правильне статеве життя. Статевий гін є сильною, стихійною силою. Статеве життя є природним заспокоєнням потреби здорового тіла, але воно не повинно становити забави та вічно незаспокоєної жадоби.

Статеві відносини двох людей повинні відбуватися тільки в подружжі. Всякі інші статеві зносини ведуть до морального упадку та до розпусти. Наслідком того вироджується би народ, бо не мав би відповідної, міцної моральної опори в родині, колиб кожна людина бігала тільки за своєю статевою насолодою, не оглядаючися на родинні й суспільні наслідки своєї поведінки. Те, що ми казали у вступі, говоримо ще й тут: при статевих зносинах треба думати не лише про себе, але і про подругу (-га) та про тих нащадків, які можуть прийти на світ. Тільки родинне життя забезпечує опіку над вагітною жінкою, а потім над матірю і дитиною. Легковажне наплоджування нащадків, позбавлених батьків, опіки й спроможності жити й розвиватися, є каригідне. Чоловік, що плодить нешлюбних дітей та разом з нещасною матір'ю полішає їх самих, є злочинцем.

У статевих стосунках зустрічаємо часто-густо надмір, розпусту, а то й протиприродні, збоченні способи. Якже жити правильно та здорово — гігієнічно?

Звичайно буває, що в деякий час після досягнення статевої достигlosti молоді люди одружується. Та хоч майже кожна людина* одружується, а чи багато вона знає, які є завдання подружжя та як правильно жити?

Людина є товариською, суспільною істотою. В житті сама собі не вистарчає. Її почуття самоти збільшує ще праця, статевих залоз (яечники, ядра), яка витворює статевий гін, тобто тугу за особою протилежної статі. Та людина має складне внутрішнє розумове життя. Тварина керується у доборі пари тільки інстинктом, тобто чисто фізичним правом потягання до іншої статі. Людина-ж має розум та чуття. У неї родиться до другої статті кохання. Хоча це почування і має підставу також фізичне (тілесне) уподобання, все ж таки його головним складником є симпатія, тобто зрозуміння характеру, поглядів, вдачі, загалом цілої істоти улюбленої людини. Тільки таке кохання є доброю підставою для подружжя та майбутньої родини. Та чи часто стрічаємо такі подружжя? В більшості підставою до заключення подружжя є все інше, тільки не любов, а саме в першу чергу маєткові обставини, чи як кажемо розрахунок. Звичайно так думають: мое поле біля її, вона дістане до того ще пів морга городу, дві корови, стільки то грошей і т. д. От і можна вінчатися. Або по містах вираховують, скільки вона має віна, а він зарібку, і цього досить. Якже часто для маетку кидають найсердечніше, єдине кохання! Для грошей та корів — усе життя з нелюбом! У таких родинах не має щастя, подружжені шукають собі вдоволення поза хатою. Тільки справжнє кохання дає запоруку щасливого подружжя.

Як має виглядати статеве життя у такої закоханої пари? В першу чергу чоловікові треба знати, що жінка, якщо вона досі не мала сполуки, звикає до неї поволі та тільки згодом. Чоловік мусить бути ніжний та обережний, не надто пристрасний та нагальний. Після першої сполуки, особливо, коли при тому відбулося перервання дівочої перетинки та кровотеча, у жінки не повинно бути сполуки протягом тижня. Причини такі: на місці перерваної перетинки є рана, при поновній сполуці вона болить, а то й кривавить. Далі, цю ранку легко забруднити і тоді жінка може захворіти. Коли жінка відчуває при сполуці біль, її тіло наче борониться перед тим, хто його завдає, піхва корчиться і тоді часто зовсім не можливо виконати сполуки. Коли чоловік брутальний та безоглядний і все таки не опанує себе, тоді не рідко трапляються різні важкі поранення, як от тріснення зовнішнього природження чи піхви та великі кровотечі, які

Мусить щойно лікар затамовувати, зшивачи рані. Обережність та оглядність є одною з найкращих прикмет чоловіка-друга.

Скільки разів у тиждень можна сполучатися? — питає не один. Установити правило тяжко. На загал лікарі дозволяють двічі в тиждень. Здоровій та міцній людині не шкодить і частіше, все ж таки після того людина не повинна себе почувати надто втомленою, а втома не повинна провожуватися на наступні дні. Втомлена, перепрацьована, зле відживлена людина повинна сполучатися рідше, як відпочивша та добре відживлена.

Чи надмір шкодить? Так, він шкодить. В першу чергу ушкоджує нерви. Людина стає надто вражлива, кожна дрібниця її хвилює, з усього незадоволена. Тратить охоту до праці та мислення, терпить від серцебиття та задухи. Далі приходять важкі ушкодження статевої справности: під час сполуки виходить у чоловіка сім'я раніше, ніж треба, з часом воно виходить ніччю, а то й днем без усякого статевого збудження. Нарешті зникає статевий гін та чоловік стає нездатним. До того він погано виглядає, є блідий, терпить від болів у крижах та не має апетиту. Коли він працює умово, праця в нього невдала через ослаблення памяти та взагалі зменшення розумових здібностей.

Чи цей стан довготривалий та чи можна його вилікувати? Чим коротше тривало зловживання сполукою, тим легче позбутися його наслідків. Все ж таки найчастіше зарадити лиху зможе лише лікар, до того ж потрібна сильна воля у чоловіка.

Статева нездатність або імпотенція

Як ми довідалися, статеву нездатність може спричинити онанізм та зловживання сполукою. Це однак не одинокі причини. Нервовість, а саме, важкий її вид — нервовий розлад, далі хвороби нервів, головно спинного мізку (хребтового стрижа) та хвороби ядер і то впершу чергу венеричні, про які ще буде мова далі, тягнути за собою статеву нездатність. Ці роди нездатності є куди важчі та майже не виліковуються.

Нездатність, викликана онанізмом та статевим надуваживанням можна вилікувати стримуванням від сполуки, фізичною працею, руханкою та спортом, водним лікуванням, стримуванням від алкоголью та онанізму.

Чи стримання від сполук є шкідливе? Ми вже сказали, що поборювати статевий гін достиглої людини зайво. Все ж-

таки нераз ми згадували про потребу здержаності чи тò в деяких періодах життя (статевé досягнення) чи то з причини будьяких недомагань чи хвороб. Виникає питання, чи здержаність є можлива та чи не шкодить? Що вона можлива, ми вже не раз згадували. Тільки потрібно зацікавити себе будьчим корисним, змагати до чогось гідного досягнення, щоб відвертати увагу від статевої ділянки. Щодо шкідливості, то сама природа запобігас цьому: чоловік має ніччу упливи сімени і в той спосіб позбавляється надміру. Це важливе в першу чергу для молоді: в ней проснувся статевий гін та немає можливостей його заспокоїти. Стримання для неї значно корисніше ніж заспокоєння потреб у повій, де на неї чекає венерична хвороба.

Місячка, вагітність і статеве життя

Достигла жінка має регулярно що місяця місячку. Як їй поводитися в тому випадку? Хоч це подія звичайна, а не жодна хвороба, проте в той час жінка почуває себе гірше ніж звичайно, а деякі жінки навіть важко страждають від болів чи корчів у животі та крижах, загальної утоми, пригніченого настрою, вражливості- чи схвильованості. Як би не було — у цю пору жінка мусить дещо більше дбати про себе та шануватися. Отже вона не повинна робити важкої праці в полі (копати, носити тягарі), ні дома (мити підлогу, прати), бо це шкідливо. Повинна себе тримати в чистоті: носити місячкову перев'язку, щоб кров не засихала та не було її чуті. Цього деякі несвідомі жінки не роблять, тому їх спідниці і ноги забруджені та погано від них смердить. Також потрібно підмиватися хоч двічі на добу (рано та вечором) та часто зміняти сорочку, чого знову подекуди жінки не роблять з дурного забобону, мовляв, під час місячкі не вільно зміняти сорочки. Така думка незгідна з правдою, та ще воно нездорово, бо у захолії крові множаться заразні всяких хворів та легко від них захворіти. В часі місячкі не вільно мати сполуки. По-перше — це погано. Далі — в часі місячкі і так весь статевий орган переповнений кров'ю, а в часі сполуки ще більше її напливає, від чого жінка може дістати якогось запалення, упливів, та легше як звичайно заразитися венеричною хворобою. Далі: потрібно тепло та сухо одягатися та не мочити ніг, як це нераз роблять сільські жінки, що цілий день ходять бoso по студеному болоті. Простудитись та захворіти тоді неважко. Важливий теж одяг жінки.

Багато наших жінок не носить майток (штанців). Навіть в звичайну пору це нездорово. Черево та клуби повинна жінка тепло одягати, бо холод ім шкодить. А ще під час місячки статеві органи і сечовий міхур більше вражливі на простуду. До того ж жінки, що не носять штанців, не можуть чисто тримати себе і під час місячок вони дуже нехарні. Отже нездорово й погано. Тому треба зірвати з відсталістю і носити штанці.

Вагітність, як вже сказано — це підготовка плоду до життя. Під час вагітності жінка мусить більше за себе дбати, щоби не пошкодити ні собі ні дитині. Перше, про що вона запитає, де: чи вільно вагітній мати сполуку та до якого місяця? Отже вільно найдалі до 7-го місяця і то дуже обережно. Нераз буває, що чоловік вимагає сполуки аж до кінця вагітності — це неприпустиме. Жінка може легко викинути (згубити), або, коли пошкоджено плодовий міхур, може наступити зараження плоду, а потім хвороба, а то й смерть жінки.

Вагітна жінка може виконувати всяку роботу, тільки мусить берегтися наглих потрясень тіла, як скоків, швидкого бігу чи їзди, штовхнення в живіт. Істи повинна добре та доволі, до того ж потрібно їй багато руху та свіжого повітря. Одяг вагітної повинен бути вільний, а не зав'язуваний в поясі, як цього на жаль не можна навчити жінок, що тісно перев'язуються спідницями та крайками, через що опісля терплять від кольок, тиску під грудьми та болів в ямці (там де шлунок).

До родів жінка повинна запросити досвідчену акушерку, по можливості кваліфіковану (іспитовану) та не дозволити заразити себе брудним, недосвідченим бабам. Треба теж приготувати собі все потрібне до родів а саме: доволі чистого полотна (простинь), щоб не родити серед брудних лахів, що в нас по селах часом діється. Роди вимагають чистоти, бруд може занестися до матки та викликати там хворобу, а то й зараження крові. Треба доволі теплої води, чисту миску, кусень мила, вату, або чисті, тонкі полотняні платки, виварені ножиці та виварену стрічку для відтинання й підвязання пупця. Не зашкодить мати в хаті йодину і спирт — це останнє не до пиття, а до обмиття рук-повитухи, коли хоче ними війти до матки, та відбирати дитину. Брудні руки акушерки це хвороба і смерть матері, а то й немовляти! Після родів треба лежати 8—10 днів, щоб матка могла скоротитися до своїх нормальних розмірів, а черевні покриви, надмірно розтягнені через вагітну матку,

скорчитися та набрати первісної тугости, потрібної до підтримування кишок. Працюючі жінки тільки виймково лежать після родів, вони спішаться до праці. Наслідки того такі, що часто їм випадає опісля матка, покриви черевні розтягнені звисають як торба, а кишки опадають на долину. Жінка тратить раз на завжди здоров'я, вона терпить від різних болів та запору.

Після родів треба тримати сеbe в чистоті, часто митися та змінити білизну. Протягом чотирьох тижнів не вільно мати сполуки, бо матка становить незагоену рану, і під час сполуки може забруднитися та легко заразитися венеричними хворобами.

Жодних жіночих хворіб неслід занедбувати, бо невилікувані хвороби можуть раз на завжди пошкодити здоров'я жінки. Усякі болі та уплави є поважним об'явом жіночих хворіб і неслід їх злегковажувати, а навпаки треба порадитися з лікарем та лікуватися за його порадою.

Охорона перед вагітністю

Давніше жінка родила стільки разів, скільки в подружньому житті завагітніла. Сьогодні і найтемніша жінка намагається обмежити кількість народин, бо, як кажуть, часи важкі. На жаль, несвідомі жінки тільки й знають, що бійти до знахорок та просити їх зробити викидень (аборт). Баби, іноді помагають, але як? Дадуть жінці напитися якогось зілля чи ліку, або й навіть отрути. Від того жінка важко хворіє, в неї виникає блювання, корчі та проносі. Одним словом — затруення. Коли вже жінка дуже важко хвора, тоді інколи буває в неї викидень. Та після того вона довго і важко слабує, а деколи й зовсім тратить здоров'я. Інколи буває, що отрута надто міцна, жінка не витримує і помірає серед мук, не дочекавшись викидання.

Не краще буває, коли баба намагається якимось інструментом пробити матку. Навмання, не знаючи будови жіночих органів, вона штовхає куди попаде якимось брудним веретеном чи дротом, і цим вона заносить в матку бруд та спричинює важкі захворювання. Та на цьому не кінчаються усі небезпеки. Справа в тому, що пробиваючи матку де пішло, вона може пробити її стіну насірізь та потрапити до живота, сечевого міхура, кишок чи денебудь інде. Через проколину вона заносить до живота заразнів та бруд, а наслідком цього неминуче зараження крові і смерть. Чимало жінок заплатило за свою легкодушність та несвідо-

містъ довготривалим стражданням, а то й життю. Тому якнайгостріше перестерігаємо перед порадами всяких баб, та знахорів. Жінці потрібно знати чим загрожує викиденъ, та ще й нечисто та невміло зроблений. Такі операції мусять робити лікарі, які цієї штуки довго та пильно вчаться, але й після такої — навіть найчистіше зробленої операції, жінці нераз доводиться перехворіти та пролежати кілька тижнів. Отже — викиденъ сам по собі є небезпечний, тимбільше якщо його зробили нетямущі, брудні руки.

Якже тоді радити собі — запитає неодна жінка? Може-б якнебудь запобігти вагітності і тоді — не требаб робити викидня? Правда, є засоби не допустити до запліднення і я зараз їх подам. Але-ж мушу зазначити, що жоден з цих засобів не є рішуче та безумовно певний.

Нагадаймо собі як відбувається запліднення. Підчас сполучки чоловік впорськує сім'я до матки жінки, де воно сполучується з жіночим яєчком. Легко зрозуміти, що якби не допустити до сполучки цих двох клітин — то жінка не завагітніла. І так воно дійсно є. Якщо чоловік під час сполучки — ще до впорскнення сімени — вийме прутня з піхви та випорскнє сім'я зовні жіночих органів, — кудинебудь на постіль, трохи оподалік жінки, тоді зовсім певно не прийде до запліднення та вагітності. Цей засіб найбільше поширений з усіх, бо він доволі певний та не вимагає жодних видатків, є зручний. Про те він має одну хибу: є прикрай та трохи шкідливий для нервів, особливо, коли його вживає не дуже міцна людина. Правда, міцні та здорові вдачі не відчувають цього всього так діймаюче і вони цим засобом цілком задоволені. Далі, не добре мати негайно другий раз сполучку, бо рештки сімени, що залишаються на прутні з першої сполучки, можуть запліднити жінку.

Другий засіб — перешкодити впорскненню сімени — це охорона кондонами, що звуться теж презервативами або гумками. Є це тонесенькі торбинки, зроблені з тонкої гумки, або кишкової оболоні тварин. Безпосередньо перед сполучкою одягає її чоловік на прутня, залишаючи на кінці трохи вільного місця на сім'я. Це дуже добрий засіб, бо крім охорони перед вагітністю, охоронює теж перед венеричними хворобами. Однаке має також свої вади: тоненські та трівкі кондона є дорогі, дешеві є або грубі або легко друться. Гумки можуть бути для жінок або для чоловіків. Жіночі або вистелюють цілу піхву, або одягаються на шийку матки, яка як відомо, стремить до піхви. Вони тим невигідні, що жінка сама ледве чи може собі їх вложити, особливо ви-

магає великої вправи та зручності вłożення цих капшучків на шийку: це мусить робити лікар. Тому жіночі кондоми майже не вживаються.

Інші запобіжні середники є у руках жінки. Це переполіскування піхви зараз же після сполуки. Тій меті служить клізма, що вживається до прополіскування кишок, коли хочемо спровадити випорожнення (двір), тільки, що наконечник до піхви є довший та кругом з дірками. Тій самій меті служить бальон, тобто гумова грушка з кавчуковою насадою. До одного, як і другого дается літеплої, перевареної води з двома ложками оцту, чи якогось ліку приписаного лікарем. Все це треба перед сполукою підготувати, а зараз же після сполуки прополоскати піхву, бо живці, як відомо, мандрують дуже швидко і вже по 15 хвилинах є в матці, а тоді полоскання стає безуспішним.

Живці є дуже ніжні клітини, вражливі на ріжні хемічні засоби. Між іншим, вони гинуть від кислот, хініни тощо. Це і є підставою вживання оцту до полоскання піхви. З кислот та подібних ліків виготовлюють по аптеках кульочки, які перед сполукою вкладаються до піхви. Там вони розпускаються та вбивають живці. Якщо їх, не вложити, доволі глибоко (вимитим пальцем) та коли випорожнення сімени відбудеться поза такою кулькою, жінка може завагітніти. Далі, ці хемічні середники, довго вживані, можуть подразнювати піхву і жінка терпить від уплавів. Вживають теж трохи більшої кульки з вати насищеної оцтом по половині з водою, до якої прив'язують дещо грубшу нитку. Після сполуки, слід її витягнути за нитку, добре передтим переполоскати піхву.

Як з цього видно, засобів запобігання вагітності є доволі багато, та жоден з них не є зовсім певний. Але-ж людина повинна розуміти, що якби у неї і були як найпевніші засоби проти плодження дітей — ніколи статеве життя не дасть їй повного вдоволення, коли його метою не будетворення нових дорогих істот, які виповнять її життя та передають у спадщину її надбання, життєвий досвід та ідеї. Тимбільш, коли змога харчувати та виховати діти.

Час статевого в'янення

Після досить довгого статевого життя під час досягlosti — настає спокій. Статеві органи перестають працювати, вони вже не виділюють ані полових клітин, ані гормонів, після чого вигасає їхній вплив на організм — людина ста-

ріється. Це вигасання та старіння не приходить нагло, а лише поступово, поволі. Придивимось до цього явища з близька.

Перш за все: у чоловіків згасання настає далеко пізніше ніж у жінок, однаке це залежить очевидно від способу їхнього життя за весь час. Перепрацювання, погане відживлювання, непомірковане статеве життя в молодому та дозрілому віці, пиття алкоголью (горілки, пива), куріння тютюну — це все стає причиною ранішого згасання чоловіків. Воно у них не так помітне та не так важко відчувається як у жінок. Все-ж таки чоловік змінюється, він стає старий. Він гладшає, часом навпаки — худне, байдужіє до життя та звичайно цікавиться тільки собою. Деколи стає сварливий, докучливий, скупий та дивак. На старість можуть в нього бути труднощі віddавання сечі, що спричинює побільшення залози, що звуться передсечником (простата).

У жінок час появи в'янення також залежить від їхнього життя. У важко працюючих, погано відживлених, переживаючих багато турбот та невигод — в'янення наступає раніше. Залежить це теж і від раси: як поява місячки, так і поява згасання у полудневих рас є раніша; у нас це буває між 45 і 50 роками. Ознакою зближення в'янення є неправильність появ місячки. Вона являється щораз рідше раз на два, три місяці, що далі то рідше, нарешті зовсім припиняється. В той час жінка терпить від всяких неприємних об'явів, як то: болі голови, напливи крові та почування пробігаючого горяча, упрівання, терпнення ніг, тощо. Та найбільше відчуваються зміни в нервовій системі: у жінки настрій поганий, вона дуже хвилюється, часто плаче, тратить цікавість до життя та відчуває деколи значне пригнічення, або розлад нервів. Вона стає опасиста, на бороді в неї може появитися волосся. На щастя всі ці явища минають і жінка по році — двох привикає до змінених обставин і переходить у спокійний вік старіння.

Причиною такого стану у жінки — як сказано, є в'янення. Змінюються усі статеві органи. В першу чергу маліють яєчники, а брак їхнього гормону теж діймаюче відчувається організмом. В'яне, зменшується теж і матка, піхва коротшає та звужується і вигладжується, соромітні губи змінюються та тоншають.

Як поводитися жінці під цю перехідну пору? В першу чергу вона мусить собі усвідомити, що це перехідна пора та що після неї жде її спокійна старість, без бур та статевих переживань. Далі, вона мусить нормально відживлятися і то

не занадто та переважно молоком і овочами, мало м'яса, жодного алькоголю та гострих річей. Свіже повітря, в міру руху, теплі купелі, трохи розваг та цікавої нейтомлячої праці.

Треба слідкувати за неправильними та побільшеними кровотечами з матки, бо в той час нерідко появляється важка й небезпечна хвороба: рак, та інші нарості. На випадок кровотеч неминуче піддатися лікарським оглядинам. Треба розуміти, що тільки вчасне розпізнання та зоперування рака може жінці врятувати життя. Занедбаний рак переростає та перекидується на інші органи і тоді нема від нього порятунку.

Венеричні хвороби

Венеричні хвороби це такі, що переносяться з людини на людину через статеві зносини. Отже є це заразливі хвороби. Вони здебільша позбавлюють здоров'я людину, від неї можуть заразитися близькі і далекі і то не тільки через статеве життя, але й незалежно від чого. Передаються дальшим поколінням, якщо вони взагалі народжуються на світ, бо часто-густо хворі на венеричні хвороби бувають безплідні. Діти родяться слабкими, сліпими чи глухонімыми, в ранах та болячках, обтяжені страшною хворобою. Ці хвороби ведуть нарешті до руйни та вимирання цілих народів. Тому вони є великим і загальним лихом і їх називаємо також соціальними хворобами, бо вони шкодять не тільки одиниці, але й суспільству.

Венеричних хворів є три: мякець, що зветься також м'яким шанкром, гонорея або трипер і сифіліс, що зветься також франця або пранці. Про кожну з них доведеться зокрема дещо сказати, тим більше, що вони є великим та загальним нещастям, а відомості про них серед загалу людей є дуже скучі, а то й зовсім їх бракує.

М'якець це ще найлегша зі всіх статевих хворів, хоч може найболячіша. Зараження виникає при спољузі, а наслідком його є болячка на зовнішніх статевих органах, яка називається м'яким шанкром. Вона появляється через кілька днів після зараження, з початку як малий міхурчик, або й декілька іх. За короткий час опухають та болять залози у пахвинах і в них збирається гній. Хвороба дуже заразлива, але легко її лікувати і чим раніше зачати лікування, тим скоріше виліковується. Але лікування — то завдання лікаря, а сам хворий може собі більше пошкодити, як помогти.

Гонорея (трипер) — хвороба важка та загрозлива у своїх наслідках, на жаль, небезпека її дуже недоцінюється. Багато людей, у першу чергу чоловіків, вважають трипра за хворобу „кавалерську”, яка нікому не шкодить, а ще й свідчить про „веселість” та статеву справність, тому нею молоді люди ще й вихвалюються, а коли їх запитаєте, чи мали трипра, відповідають з гордістю: „чи одного”! Аж коли вони одружаться та передадуть цю хворобу жінці та дітям, щойно тоді пізнають, яка це страшна хвороба. Часто-густо і тоді вони не визнають вини за собою, скидаючи її на саму-ж жінку, ще й обурюються, мовляв: „ледача в мене жінка, все хворіє, не виходить з ліжка, тай життя з нею нема” — бо не хоче мати стосунків, тому, що терпить при тому болі. Хто винен в цьому? Приглянемося!

Найчастіше гонорею заносить в родину чоловік, що заразився нею від повій чи якихось принаїдних знайомих. На другий або третій день після зносин з зараженою жінкою (рідше між п'ятим і сьомим) відчуває він різання та печення в сечівнику, особливо сильне під час випускання сечі. Коли надушити на прутневий жолудь, відтіля виходить крапелька гною. А й сама сеч, головнож її перші порції, є мутна від гною. На початку другого тижня гноїння є таке сильне, що гній відходить сам та бруднить білизну, а прутень напухає та вкривається засохлим гноєм. Хворий відчуває постійну потребу мочитися та має почування, начебі ніколи не випорожнював міхура, хоч він і є порожній.

За один чи два тижні цей думе прикрий стан змінюється: хворому трохи легшає. Потреба мочитися зменшується, прутень спласає, гною виділюється менше, нарешті лише при натисненні і ранками являється його одна-дві краплі. Легковажні та несвідомі чоловіки вважають себе за здорових, міжтим як хвороба перейшла тільки в проволочний та прихованний стан. Хай тільки цей чоловік має сполуку, або нап'ється горілки — хвороба заразже повертається. Коли хворобу не лікувати, вона далі веде свою притаєну роботу: в сечівнику витворюються ранки, що гоячиться, стягають його та звужують прохід так, що мочитися стає що раз тяжче. Далі переходить на ядра, викликує їхнє запалення, після якого заростають каналики, якими проходить сім'я. Чоловік стає неплідним та менш здатним.

Гонорейна зараза може далі проходити на міхур, а відтіля на нирки, викликаючи їхнє запалення. Кров переносить заразу до серця, де вона викликує дуже важке — часто смертельне запалення. Також можуть хворіти суглоби, є це

гонорейний ревматизм. Руками чи білизною можна перенести заразу на очі і на них повстає важке запалення, що нерідко веде до сліпоти. Таке буває найчастіше у немовлят, коли вони виходять з матки через заражену піхву.

У жінок гонорея не виявляється такими гострими об'явами, як у чоловіків, тому вони дуже часто не помічають її початку. Печення і часта потреба мочитися не такі виразні, як у чоловіків, зате появляються болі долом живота та зеленувато-жовті, тягучі й гнійні уплави. З початку хвороба міститься в шийці матки та сечовому міхурі. Далі проходить на яечники та трубки, інколи і до черевної дуплинки. Це буває найчастіше після родів або викидня. З хвилиною, коли гонорея проходить на зазначені органи, жінка стає нещасливою, вічною калікою. У неї повстає важке, довготривале запалення яечників і трубок, сполучене з міцними болями та нерідко гноїнням. Жінка постійно і дуже страждає, стає неплідна та інколи мусить піддатися операції, вирізуванню її всіх органів. Так стає безстатевою, неплідною, нещасливою істотою.

Лікування гонореї: Якаб це не була важка хвороба, слід пам'ятати одне: вона виліковується, тільки треба впerto, послідовно і до кінця лікуватися. Негайно, помітивши перші підохрілі об'яви, треба звернутися до лікаря та лікуватися. Не можна мати сполуки, бо вона погіршує хворобу та обов'язково заражає другу людину. Не можна пити алькоголю, з початку треба лежати в ліжку. Не лікуватися у знахорів, тільки у лікарів і то так довго, поки вони визнають вас вилікуваним. Щойно тоді можна мати статеві зносини. Під час хвороби обов'язкова чистота, часте обмивання, але обережно, щоб часом кому не попала вода, посуд, білизна — яких ви вживали, Руки мити, бо ними можете передати заразу другим, або перененести її на свої очі.

Гонорея є великим нещастям людства. Через неї втрачають плідність та вимирають народи, де ця хвороба дуже поширена. Вона спричинює неплідність, але окрім того зменшує працездатність, головно жінок, та є причиною сліпоти, в першу чергу у дітей. Шоб запобігти сліпоті, впорскується новонародженим немовлятам до очей ляпіс — це обов'язкове і кожна іспитована акушерка це мусить зробити зараз-же після народження дитини.

Сифіліс: Багато людей знає цю хворобу, та не всі знають про неї все, отже в першу чергу, як нею можна заразитися та які наслідки того важкого захворювання.

Отже в першу чергу треба знати, що сифіліс поширюється як через статеве зараження, так і незалежно від його, як кажемо, позастатевим шляхом. Особливо по містах, де люди часто ще ведуть неправильне статеве життя та вживають позаподружніх статевих стосунків, поширюється сифіліс статевим шляхом. По селах цим шляхом хвороба поширюється менше. Зате дуже багато людей заражається нею шляхом нестатевим з причин недостаточної свідомості та поганих гігієнічних умов.

Збудником сифілісу є заразень (бактерія), що зветься спірохетею. Це малесенька жива істота, видна юшно під дуже сильно побільшуючим склом — мікроскопом. Вона живе у болячках та сифілітичних ранах і з гноем та сироваткою з цих болячок переноситься з людини хворої на здорову. Щоб на здоровій людині ця хвороба прищепилася, мусить її заразні попасти на хочби малесеньку ранку у шкірі. На зовсім здоровій шкірі хвороба не прийметься, але досить, щоб було тільки малесеньке пошкодження чи скалічення шкіри, яке найчастіше у нас дінебудь є, а це вже майже обов'язково виникає на статевих органах під час сполучки. В тому випадку хвороба передається статевим шляхом і на статевих частинах повстає перший її об'яв, тобто твердий шанкер. При зараженні позастатевим шляхом така болячка може виникнути на устах, коли ви цілувалися з людиною, в якої є сифілітичні болячки, або пили з того посуду, що заражена людина, чи іліц її ложкою та зі спільної миски. Коли вас голив голяр та порізав бритвою, якою перед тим голив хворого та не очистив її як слід, ви дістанете болячку на карку, обличчі, чи в тому місці, де вас порізав.

Твердий шанкер не появляється так скоро як м'який. Від хвилини зараження до його появи проходить звичайно два тижні, а то й більше (до чотирьох). Є це невеличка виразка з твердими берегами, яка майже не болить та дуже мало гноїть. От тому дехто і не звертає на неї уваги, та не помічає опуху цахлових залоз, який не болить (протилежно як при м'якому шанкру) і тому не турбується цією „дрібницею“, бо вона згодом і сама гойтися і людина начеб' почуває себе здоровово.

Та воно не так. Протягом від двох до шістьох тижнів після зараження людина починає себе почувати хворою. В неї болить голова, брак апетиту, має невелику гарячку, болі в кістках, болить горло. В горлі появляються білі плями, які вже з початку є дуже заразливі, та не зникають, як при звичайному запаленні горла, а затримуються на

довгий час. На шкірі появляється виразка брудно-червоного коліру.

І знову несвідома людина цим всім не турбується, хоча ця стадія (що зветься другим періодом сифіліса) триває два-три роки, а то й довше (10 до 15 років), на тілі з'являються щораз нові виразки, в першу чергу болячки навколо відхідника, на зовнішніх статевих органах та в роті. По деякому часі все це може зникнути. Ця стадія дуже заразлива, тим більше, що у всіх виразках багато заразнів, а сам хворий відноситься до хвороби легковажно, другі-ж її не помічають.

Приблизно після року, двох, а то й п'ятьох і більше від хвилини зараження, хвороба переходить в так звану третю стадію. Появляються великі та глибокі болячки, які руйнують навіть кістки, як це діється на носі, тоді кажуть: ніс відгниває, у горлі, на ногах, та не бракує їх у внутрішніх органах як печінка, нирка. Ночами людина у цьому періоді терпить сильні болі, що є якраз доказом, що вона хворіє на сифіліс. Коли людина у цьому періоді хвороби не згине від знищення потрібних для життя органів, як наприклад печінки, нирки, серця чи мізку, вона по декількох роках божеволіє від поступового пораження (прогресивного паралічу) чи гине від спинних сухіт (табес). От так не лікувана хвороба мучить людину все життя та нарешті веде до неминучої загибелі. Та коли це було тільки нещастя однієї, одинокої людини, буlob ще, як кажуть, пів біди. Алеж ця людина за весь час хвороби могла заразити безліч людей, в першу чергу свою дружину та дітей. Мало цього! Ця хвороба спадкова. Це значить, що діти хворого приходять на світ з нею, та мучаться, вмираючи в ранах та болячках або слабуючи все життя аж до божевілля, яке веде їх до домів для божевільних. Оттак за один гріх та опісля через легковажність батьків страждають діти, а батьки караються, дивлячись на муки та повільне вмірання невинних дітей.

Часто буває, що заражене подружжя взагалі не має дітей, бо вони гинуть в утробі матери, а жінка постійно викидає. По літах та численних викиднях вона може народити живу дитину, але як сказано, у виразках та болячках.

Отже сифіліс — хвороба страшна і безпощадна. Вона веде до загибелі цілих народів, як повчає історія.

Як би не було, одне треба знати: сифіліс це хвороба з якої можемо вилікуватися і тоді не приходить до таких наслідків, про які була мова. Чим скоріше та пильніше лікуватися, тим більше підстав до цілковитого вилікування. Тому,

як тільки помітите у себе якісь підоозрілі виразки, в першу чергу на природженні — зверніться до лікаря. Коли він розпізнає сифіліс, мусите лікуватися так довго, як він призначить. Треба знати, що лікування триває з перервами 4 до 5 років. Людство має дуже успішні ліки проти цієї хвороби, а саме: ртуть (живе срібло), та сальварсан і бізмут. Але лікувати ними може тільки лікар.

Хворому на сифіліс забороняється сполуки, доки йому не дозволить лікар, йому не можна одружитися без лікарського дозволу. Бо інакше він заразить жінку та викличе нещастя на всю родину. Мало цього: хворий на сифіліс мусить мати окремий посуд та білизну і не може ні з ким цілуватися, ані давати нікому своїх річей, недокурків. Лікування у знахарів не веде до здоров'я, навпаки може тільки шкодити.

Боротьба з венеричними хворобами важка, але конче потрібна. Вони, як сказано, є суспільним та всеслюдським лихом і до боротьби з ними покликана в першу чергу держава. Вона і займається боротьбою з проституцією, що є головним розсадником венеричних хворів. Нажаль, ця боротьба досі безуспішна. Тому до боротьби з цими хворобами мусить стати кожна особа в свою чергу через своє особисте гігієнічне життя, уникання можливості заразитися та поширювати хворобу. Поширення свідомості є теж одним з важливих чинників у боротьбі з цими хворобами. Далі, у нас повинен би прищепитися звичай, щоби молоді отримували до одруження лікарську посвідку, що вони не хворіють на венеричні хвороби. Тоді неодна жінка у шлюбну ніч не дісталася страшної хвороби, яка її може зробити на все життя нещасливою страдальницею.

* * *

На сторожі статевого життя мусить бути обережність та чистота, а моральне почуття, розум та увага до свого і других здоров'я мусять брати верх над сліпим, тваринним гоном. Чим більше людина навчиться тримати себе в руках і робити те, що вказує її розум і етика, тим вище вона стоїть від звичайної тварини. Чим більше людина у тих всіх справах має на памяті другу істоту, а не свою втіху, тим вона культурніша і вища.

У силі й красі, опертій на розумі та повздережності росте здоровий і щасливий народ. Розум і чуття кохання хай буде вам провідником у вашому родинному житті, так само як без розуму і справедливости нема щастя у громадському житті.

Тіло людини має чимало краси і принади — але може стати джерелом болю і горя. Тому над тілом мусить панувати дух, розум і наука.

Пишучи цю книжечку, читачі, я мала на думці подати вам дещо відзобутків лікарської науки.

Читайте цю книжечку поважно й розсудливо, та не шукайте в ній поганого, смішного, ані пікантного, бо цього в ній нема. Зате кожне слово її — це журба про ваше здоров'я й щастя у вашому житті. Дорога до обох скарбів через науку-пізнання, та через розумне, гігієнічне життя. Саме цього і вчить вас ця маленька книжечка. Використайте ці відомості для вашого добра і для добра цілого українського народу.

ДОДАТОК

Пиття алькогольних напітків і здоров'я людини

Чарки наш народ не пурався ніколи. Історія повчає, що випити любили і наші князі та іхній народ. Пили й козаки несогірше. Тай в наших часах народ любить випити.

Але пиття алькогольних напітків це погана привичка та ще й шкідлива. Вона доводить людину до хвороби, нищить її майню та її рід зводить нінашо. Це діяння походить на також від венеричних хворіб і тому треба нам розглянути це питання. Нам мусить залежати на здоров'ї та силі і наших дітей і дальших нащадків і цілого народу. Тож мусимо поводитись розумно і жити свідомо та уникати всього, що є шкідливе та руйнує нашу силу і відпорність.

Вплив алькоголю на здоров'я людини

Алькоголь це речовина, що находититься в т. зв. гарячих, чи підбадьорюючих напітках, тобто вині, горілці, пиві, лікеріях, та одурманюючих рідинах: квас, рум, арак, абсант, самогон.

При виробі шляхотніших видів алькоголю очищують його, як кажемо: дестиллють. Таким способом дістають чистий алькоголь. При очищуванні відпадають фузлі тобто всілякі інші домішки, що складаються з зовсім отрутних речовин похожих на алькоголь, різних складових дьогтю та других хемічних сполук. Усі ці домішки не менше шкідливі як алькоголь, інколи навіть більше. Тут мова в першу чергу про метилевий спірт, який є грізною отрутою. Є багато випадків, що напившись самогону чи одього метилевого спірту люди скоропостижно гинули, або сліпнули. Тож треба заздалегідь перестерегти перед вживанням тих обох отрут та як і перед вживанням чистого спірту.

Алькогольні напітки люди п'ють для приємності, шукаючи в них задурення, що відсуває дійсність наче-б' десь трохи остононь від людини та дозволяє їй брати життя легшим, як воно на ділі є. Та за це пізніше треба платити здоров'ям, бо алькоголь є отрутою: Майже немає органу

людського тіла, що його він не ушкоджував більше, без огляду на стат' і вік людини. Але найбільше шкодить він жінці, що носить і родить нове покоління.

Алькоголь починає діяння зараз з першого місця, на якому входить у стик з людським організмом. Таким є травний шлях. Вже в ротовій яміні чуємо печення, „розгрівання”, яке так хвальяте собі любителі алькоголю. Є воно висловом дразнення слизниці рота, опісля-ж горла та шлунку. Це подразнення дотичить нервів та судин, що збільшують наплив крові до тканок. Наступає висушування тканок, бо алькоголь відтягає воду й тим стинає білок. Правда, жива тканка людського тіла має деякі оборонні засоби, що не допускають її так зварити, проте від меншого ступеня ушкоджень вона не може оберегтися.

Постійне дразнення слизниці травного шляху веде до катарів. Спершу людина чує несмак, обложеній язик, шлункові прояви: відбивання, згага, блювоти й кишкові: прогін на зміну з запором. Вкінці, долучаються ушкодження печінки та її проволочні й довготривалі захворіння. До важких пошкоджень приходить не зразу й не після одної чарки: вони появляються з часом, поступово та повільно, так, що людина й не помічає, коли попаде в одну з поважніших хвороб. Такою є проволочний катар шлунку й кишок, а на його підкладі боляк, а то й рак, запалення, побільшення і заник печінки та рак на ній.

Алькоголь пошкоджує і віддиховий апарат. Туди попадає він з кров'ю, що розносить його по цілому тілу. Його видалює п'янниця з видихуваним повітрям. Алькоголь ушкоджує легені і віння ніжна тканка стає податною для заражень. Знаємо, що п'янниці хворіють на запалення легенів та скоро вмирають, бо віння відпорність менша, а нагода заражитися більша. Це відноситься теж до сухіт, що їм „алькоголь стелить ліжко“. Менше відпорний, недоживлений організм п'янниці піддається дуже скоро цій хворобі, що деколи навіть кладе кінець його життю.

Подібно як печінку алькоголь ушкоджує й нирки, що разом з печінкою мають завдання видавлювати й унешкідливлювати отрутні речовини. Проволочні запалення та врешті заник нирок є кінцевим наслідком постійного ушкоджування їх. Нирки вже не видалюють залишків обміну речовин і отрут, що веде до неминучої смерти.

Терплять дуже від алькоголю серце та кровоносні судини. Звапніння судин, поширення та отовщення сердця, а вкінці його недомога, получена з проволочною хворобою,

а то й нагле перервання життя — ось наслідки діяння алькоголю на апарат обігу крові.

Та з цілого тіла найбільше вразлива на діяння алькоголю нервова система. Алькоголь дуже легко входить до нервових клітин, що складаються з товщевої ткани, яку алькоголь розпускає. От тому кожна чарка алькоголю викликує мізкові прояви: підбадьорення, чи придавлення настрою, способу думання, руху — взагалі всіх чинностей нервів. Чи людина стає на підпитку весела й говірка, чи сумна та плачлива, чи сварлива й задиркувата — це все залежить від її вдачі, як теж і від скількості випитого алькоголю. Часте повторювання станів похмілля витискає на нервовій системі незатертий слід: людина стає алькоголіком, тобто налоговцем, що не вміє опертися покусі чарки, але й під умовим оглядом поводиться неправильно. Це відбивається в першу чергу на родині, на жінці. Алькоголіки є брутальні, авантюристи, лихі батьки та ще гірші чоловіки, марнотратники й розпусники. Алькоголік руйнує родину та домашнє господарство й кінчить мізковими хворобами, якими є різні роди божевілля, пораження нервів і др. Оці хвороби разом з іншими, кладуть край марному життю п'яниці.

Алькоголь і злочинність

Алькоголік не приносить своїм життям користі громадянству, але наносить йому втрат моральних і матеріальних тому, що на підпитку поповнює найбільше злочинів: продажність, неспромонність задержати тайну, обмани, грабежі, підпали, вбивства та безліч інших — це діла алькоголіків. Вони неетичні, неморальні та не людяні, що відчуває найбільше їхня сім'я. Алькоголь псує характер людини та робить її злочинною, негромадською й тягарем для громадянства.

Алькоголь і спадковість

До погубного впливу алькоголю на нерви причинюється його діяння на статеву систему, а разом з тим на потомків. Кілька хвилин після випиття хочби малих скількостей алькоголю появляється він у статевих залозах. Тут ушкоджує статеві клітини та затроює зародок. З такого затроєного зародка або зовсім не рожиться живі діти, а жінки п'яниці, чи самі жінки-п'яниці викидають недоношуючи, або як діти і рожаться живі — то великий їх відсоток є каліками. Такі калікти це розчіп губи, т. зв. заяча чи вовча губа, криві

ноги, неправильний череп, отже надто малий, що веде з собою недорозвиток мізку та упослідження духових справностей (недоумки, ідіоти), або надто великий череп, при чому діти мають у голові воду й теж умово нерозвинені. Зміни в мізку дітей можуть з початку не проявлятися, але згодом з таких дітей виростають ненормальні одиниці: во-лощуги, злодії, розпусники, брехуни й налоговці. Отже в нетверезих батьків є хворі, як кажемо, здегенеровані (вироджені) діти.

Вплив алькоголю на організм жінки

Алькоголь ушкоджує організм жінки так, як чоловіка. Типових жіночих хворів від алькоголю не буває. Та жінки, що вживають алькоголю мають проволочні й багаті місячки. Доньки алькоголіків, виказують неспроможність годувати немовлят. У них бракує молока. А несвідомі люди дають жінці в положі пити алькоголь, найчастіше пиво, щоб збільшити молоко. Це шкідливе і некорисне. Краще виконає це завдання чарка молока. Алькоголь дістается з матернім молоком до організму дитини, затроює його ніжні клітини і витискає вже заздалегідь знамя налоговця. Не треба, щоб мати пила багато, чи налогово. Вистане, щоб пила деколи, та ще в часі вагітності й у положі.

Алькоголь діє на статеві клітини жінки. Іх затроює він так, що жінки стають зовсім неплідні, або недоношують, викидають. Коли-ж у них родяться діти, то обтяжені різними каліктвами й хибами що виростають на покидьків, злочинців, чи налоговців. Таким робом алькоголь вироджує народ та веде до вимирання й упадку. Що так є, свідком історія: вигинули та звелись найбільше п'ючі шари громадянства: лицарство й боярство. Вигинули, чи вигибають народи, що розпиваються. Тож не повинна жінка родити п'яниць і калік та вести до ослаблення й руїни свого народу.

Та дехто подумає, що тільки налогове, щоденне пиття шкодить, а випити час до часу — ні. Отож треба знати, що алькоголь, ужитий навіть у невеличких скількостях переходить до соків організму та затроює їх і зародок. Дальша небезпека принаїдного вживання алькоголю така, що людина привикає й не потрапить згодом зовсім здергатись. Алькоголь, як багно потягає у своє мутне плесо.

Dr. Sophie Parfanovitch
MAN AND WOMAN

(Sexual life and venereal diseases)

All right reserved

Printed with the permission of

UNRRA

З М І С Т:

	стор.
Чим будемо цікавитися у цій книжечці?	3
Різниці в будові тіла чоловіка і жінки	4
Статеві органи чоловіка	5
Статеві органи жінки	7
Статеве життя людини	9
Достиглий вік	13
Статева нездатність або імпотенція	15
Місячка, вагітність і статеве життя	16
Охорона перед вагітністю	18
Час статевого в'янення	20
Венеричні хвороби	21
Додаток:	
Пиття алькогольних напитків і вплив алькоголю на здоров'я людини	29
Алькоголь — злочинність та спадковість	31
Вплив алькоголю на організм жінки	32